

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ

ΑΝΑΣΚΑΦΕΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ JAGIELLONIAN ΚΡΑΚΟΒΙΑΣ

ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΠΑΦΟΥ, 2016

Το Τμήμα Αρχαιοτήτων, Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, ανακοινώνει την ολοκλήρωση της ανασκαφικής περιόδου του 2016 του Τμήματος Κλασικής Αρχαιολογίας του Ινστιτούτου Αρχαιολογίας Πανεπιστήμιο Jagiellonian Κρακοβίας. Οι έρευνες γίνονται μέσα στα πλαίσια του προγράμματος *Pafos Agora Project*. Στόχος του προγράμματος είναι η έρευνα της Αγοράς της Νέας Πάφου, πρωτεύουσας της Κύπρου κατά την Ελληνιστική και Ρωμαϊκή περίοδο. Οι έρευνες διεξάγονται κάτω από τη διεύθυνση της Καθηγήτριας Ewdoksia Papuci-Władyka με τη χρηματοδότηση MAESTRO (από το National Science Centre).

Κατά το 2016 διεξήχθησαν δύο είδη έρευνας. Την άνοιξη πραγματοποιήθηκε μελέτη των ευρημάτων προηγούμενων ανασκαφικών περιόδων, ενώ στα τέλη του καλοκαιριού-αρχές φθινοπώρου πραγματοποιήθηκε ανασκαφή. Κατά την περίοδο έρευνας μελετήθηκαν τα αρχιτεκτονικά και κινητά ευρήματα, η στρωματογραφία της αρχαιολογικής θέσης και η κεραμική, με στόχο να ξεκαθαριστούν οι διάφορες φάσεις ζωής του χώρου. Επίσης έγιναν έργα συντήρησης στα δάπεδα, τις λεκάνες, την τοιχοποιία και στους τοίχους.

Οι έρευνες ήταν διεπιστημονικές αφού περιελάμβαναν ανασκαφές στην πλατεία της πόλης, γεωφυσικές έρευνες στη περιοχή βόρεια και δυτικά της Αγοράς αλλά και στην ίδια την Αγορά, γεω-αρχαιολογική έρευνα όπως και επιτόπια συντήρηση των αρχιτεκτονικών καταλοίπων αλλά και των κινητών ευρημάτων που αποθηκεύονται στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Επαρχίας Πάφου. Κατά το 2016 ερευνήθηκαν πέντε περιοχές εντός της Αγοράς. Συγκεκριμένα, ανασκάφηκε πηγάδι, διαμέτρου περίπου 0,90 μ. και βάθους περίπου 4,88μ, μερικώς λαξευμένο σε οικοδομικό υλικό τοίχου. Το πηγάδι περιείχε κεραμική της Ελληνιστικής περιόδου ενώ το πιο αναπάντεχο εύρημα ήταν ένας ανθρώπινος σκελετός που βρέθηκε σε βάθος περίπου 3,5 μ. Τα σκελετικά κατάλοιπα θα τύχουν ανθρωπολογικής ανάλυσης κατά το επόμενο έτος.

Στην Τομή IV ανασκάφηκαν κατάλοιπα τοίχου που αποτελούν τη συνέχεια του τοίχου S.17 του οποίου η μέχρι στιγμής πορεία έχει φτάσει τα 38,18 μ. Η Τομή V διανοίχτηκε ούτως ώστε να επιβεβαιωθούν τα αποτελέσματα της γεωμαγνητικής έρευνας που έγινε στην Αγορά κατά την προηγούμενη περίοδο. Οι έρευνες φανέρωσαν δύο γωνίες τοίχων που αντιστοιχούν στους τοίχους που αποκαλύφθηκαν εντός του Κτιρίου Α στην Τομή Ι. Επίσης, διαγράφηκαν τα ίχνη άλλου κτιρίου στο βορειανατολικό τμήμα της Αγοράς. Τα αποτελέσματα των ερευνών στην Τομή V έχουν μόνο μερικώς επαληθεύσει τα αποτελέσματα της μαγνητομέτρησης: βρέθηκαν οι γωνίες αλλά η θέση και η πορεία τους διαφέρουν κάπως από τα γεωφυσικά αποτελέσματα. Τα κατάλοιπα ενός κτιρίου με πολλά δωμάτια φαίνεται ότι χρονολογούνται στην Ελληνιστική περίοδο.

Τα περισσότερα είδη έρευνας έγιναν στην Τομή II όπου οι ανασκαφές συνεχίστηκαν στο Δωμάτιο 15 (που διερευνήθηκε μερικώς το 2013) και στα νότια (σε μια έκταση περίπου 25 μ. μήκους και περίπου 5,5 μ. πλάτους) κατά μήκος του κρηπιδώματος της ανατολικής στοάς της Αγοράς. Εδώ αποκαλύφθηκε αριθμός δωματίων ενώ τα πιο σημαντικά ευρήματα προήλθαν από τα Δωμάτια 15 και 16. Στο Δωμάτιο 15 βρέθηκαν δύο ακέραια γυάλινα αγγεία που δεν επηρεάστηκαν από τις καταστροφές (πιθανόν σεισμική δραστηριότητα). Τα αγγεία βρέθηκαν μέσα σε ένα είδος κουτιού που πιθανόν να έφερε σιδερένια λαβή. Επίσης,

βρέθηκαν δύο ακέραιοι λύγνοι και κεραμικά όστρακα. Στην ίδια περιοχή αποκαλύφθηκαν δύο σύνολα χάλκινων νομισμάτων τα οποία πιθανόν να είχαν φυλαχθεί κατά την αρχαιότητα μέσα σε πορτοφόλι. Τα νομίσματα, που πιθανόν να ανήκαν σε ένα σύνολο αλλά ήταν χωρισμένα σε δύο μέρη, συντηρήθηκαν και μελετήθηκαν προκαταρκτικά. Χρονολογούνται στο πρώτο μισό της εποχής του Αυτοκράτορα Αδριανού. Στο δάπεδο του Δωματίου 16 βρέθηκε μικρό ακέραιο μυροδοχείο και εργαλειοθήκη αποτελούμενη από επτά χειρουργικά εργαλεία (έξι χάλκινα και ένα σιδερένιο). Τα εργαλεία βρέθηκαν μαζί με τα κατάλοιπα χάλκινου κουτιού. Προκαταρκτικές έρευνες δείχνουν ότι τα ευρήματα αυτά ομοιάζουν με αυτά που βρέθηκαν στην Οικία του Χειρουργού στην Πομπηία όπως και με άλλα που βρέθηκαν στο 'γραφείο του οφθαλμιάτρου' στη Λυών. Τα γυάλινα αγγεία σχετίζονται και με την ιατρική, γεγονός που ενισχύει την υπόθεση ότι στα Δωμάτια 15 και 16 βρέθηκαν τα κατάλοιπα χειρουργείου. Η καλή κατάσταση διατήρησης των ευρημάτων φανερώνει ότι, τα δωμάτια δεν ξανακτίστηκαν μετά την κατάρρευσή τους. Η προκαταρκτική μελέτη του υλικού το χρονολογεί στα χρόνια του Αυτοκράτορα Αδριανού, περίοδος κατά την οποία οι γραπτές πηγές αναφέρουν ότι έγινε σεισμός και που οι σημερινοί ερευνητές την τοποθετούν στο 126 μ.Χ.

Στη Τομή IV εντοπίστηκαν μέσα σε βαθύ αποθέτη, τα κατάλοιπα πιθανού καμινιού, χωνευτήρια μεταλλουργίας και άλλα ίχνη μεταλλουργικής δραστηριότητας. Τα ευρήματα αυτά δείχνουν ότι, κατά την περίοδο πριν από την ανέγερση της ανατολικής στοάς λειτουργούσε εργαστήριο μεταλλουργίας. Η οικονομικής φύσης δραστηριότητες που λάμβαναν χώρα στην περιοχή αυτή επιβεβαιώνονται από την παρουσία μεγάλου αριθμού αμφορέων και χρηστικών αγγείων. Γενικά, οι έρευνες φανερώνουν ότι στην Αγορά διεξάγονταν εντατικές οικοδομικές δραστηριότητες κατά την περίοδο ίδρυσης της πόλης αλλά και αργότερα. Στη στοά που εντοπίστηκε στην Τομή II, ιδιαίτερα κατά την τελευταία της φάση (2^{ος} αι. μ.Χ.), φαίνεται ότι, διεξάγονταν εμπορικές δραστηριότητες σε μικρά καταστήματα (*tabernae*) και εξασκείτο και η ιατρική.

Κατά το 2016 έγιναν γεωφυσικές έρευνες με μαγνητικές μεθόδους από ειδικούς του Hamburg University. Οι έρευνες διεξήχθησαν στην περιοχή ΒΔ της Αγοράς και κοντά στη ΒΔ πύλη της πόλης. Κύριος στόχος ήταν η ανεύρεση καταλοίπων που να συνδέονται με το λιμάνι το οποίο υπολογίζεται ότι υπήρχε στο χώρο αυτό κατά την αρχαιότητα, αλλά και άλλων κτισμάτων που να σχετίζονται με την οικονομική δραστηριότητα της πόλης. Οι αρχικές έρευνες έχουν εντοπίσει ένα ορθογώνιο κτίσμα που φαίνεται να ήταν μεγάλο κτίριο. Επίσης, τμήμα της περιοχής της Αγοράς ερευνήθηκε ούτως ώστε τα φετινά αποτελέσματα να συγκριθούν με τα περσινά. Τα δεδομένα που έχουν συλλεχθεί μελετώνται και τα αποτελέσματα θα είναι γνωστά πριν από την επόμενη περίοδο ανασκαφών. Γεω-αρχαιολογικές έρευνες επίσης πραγματοποιήθηκαν (γύρω από την Πάφο και στο Αρχαιολογικό Πάρκο) από ειδικούς από το Institute of Geography, Jan Kochanowski University, Kielce. Τα δεδομένα από αυτές τις έρευνες θα χρησιμοποιηθούν για την αναπαράσταση των περιβαλλοντικών ιζημάτων της περιοχής γύρω από την Πάφο αλλά και των διαφόρων προσχώσεων οι οποίες καθόρισαν τις αλλαγές στην ακτογραμμή. Ένας από τους κύριους στόχους είναι να επαληθευτεί η υπόθεση ότι υπήρχε δεύτερο λιμάνι στην περιοχή.

Φωτο. 1. Τομή II, ανασκαφή γυάλινων αγγείων, νομισμάτων και λύχνων στο Δωμάτιο 15
(φωτογραφία: E. Paruci-Wladyka)

Φωτο. 2. Εργασίες στην Τομή V (η Τομή I διακρίνεται στο βάθος)
(φωτογραφία: E. Paruci-Wladyka)